

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MÜZİK ÖĞRETİMİ ÖZ YETERLİK İNANÇLARININ, MÜZİK KAVRAMINA YÖNELİK YAZILI VE GÖRSEL METAFORLARININ İNCELENMESİ*

ANALYZING THE PRE-SERVICE PRIMARY SCHOOL TEACHERS' MUSIC EDUCATION SELF-EFFICACY AND THEIR WRITTEN-VISUAL METAPHORS

Alican GÜLLE**
Cenk AKAY***

Öz

Araştırmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi özyeterlik inançlarını ve müzik kavramına ilişkin metaforlarını ortaya koymaktır. Yapılan araştırma tarama (survey) temelli betimsel bir çalışma olup; nitel ve nicel veriler toplanarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya 2016-2017 öğretim yılında üç farklı devlet üniversitesinin sınıf öğretmenliği bölümünde okuyan, olasılıksız örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme tekniği ile belirlenmiş 2. 3. ve 4. Sınıf öğrencilerinden 445 öğrenci katılmıştır. Araştırmanın nicel verileri Afacan (2008) tarafından geliştirilmiş Müzik Öğretimi Öz Yeterlilik Ölçeği ile bilgi formu aracılığıyla toplanmıştır. 5'li Likert tipinde hazırlanmış olan ölçeğin 11 maddesi olumlu, 8 maddesi olumsuzdur. Nitel veriler olan metaforlar ise yazılı ve görsel metafor formu ile toplanmıştır. Araştırma sonucunda sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi özyeterlik algılarının orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi özyeterlik algılarında, "müzik dinlemeyi sevme, müzik dinleme sıklığı, müzik etkinliklerine dinleyici olarak katılma, müzik etkinliğinde yer alma, müzik eğitimi alma, enstrüman çalma, yetenek" değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Yazılı metaforlar olarak en çok ilaç(32), hayat/yaşam(19), ruh(19) metaforlarının; görsel metafor olarak ta "sol anahtar" imgesinin kullanıldığı tespit edilmiştir

Anahtar Kelimeler: Sınıf Öğretmeni Adayları, Müzik Öğretimi Öz Yeterlilik, Metafor.

Abstract

The aim of this research is to present the music instruction self-efficacy and the metaphors of the pre-service primary school teachers. A survey-based descriptive method was used in the research. Both quantitative and qualitative data were collected. The sample was consisted of 445 pre-service teachers from three different state universities in 2017-2018 education period by non-probability criterion sampling method. The quantitative data of the research were collected through The Music Education Self Efficacy Scale developed by Afacan (2008) and data form. The scale was formed in five point Likert scale. There are 11 positive and 8 negative items in the form. The qualitative data were collected through written and visual metaphor forms. It is reached that, the pre-service teachers' self -efficacy were at the moderate level and their beliefs showed significant difference at these variables; enjoying listening music, frequency of listening music, attending music activities, receiving music education, playing an instrument, competency. While drug (32), life(19), soul(19) were the mostly written metaphors, treble clef and crotchet were obtained as visual metaphors.

Keywords: Pre-Service primary school teachers, Music education Self-Efficacy, Metaphor.

1. GİRİŞ

Müzik, insanların iletişim kurma ihtiyacı duyduğu andan itibaren dünyada varolan bir ifade gücüdür. İnsanların düşüncelerinde oluşturdukları olguları ifade etmek için çıkarmış oldukları sesler anlamlı veya anlamsız sesler bütünlüğü gibi gözükse de, ilk ezgisel oluşum çabalarını göstermektedir. Müzik kişilerin kullanımına, algılarına, insanların müzik pratikleri ile girdiği ilişkinin yoğunluğuna göre tanımları değişebilen, hisleri ve düşünceleri ortaya çıkaran, belli bir güzellik anlayışına göre birleştirilmiş seslerden oluşan estetik bir bütün, duygusal bir dildir (Uçan 1994: 10, Çoban 2005, Erol 2009). Müzik, sözle anlatılamayan olguları anlatabilme sanatıdır (Munch, 1990). Bu bağlamda müzik, insan iletişimi ile başlayıp, hisleri ve düşünceleri soyutluktan somutluğa dönüştürerek, duygusal ifade gücünü gösteren sesleri, sözsüz veya söz ekleyerek birleştirme çabasıdır.

Platon'un (M.Ö. 400) "Müzik, terbiyenin esaslı vasıtasıdır, müzik bir eğlence aracı değil, güzellik, iyilik ve eğitim aracıdır" sözü, müziğin eğitimdeki yerinin önemini bize göstermektedir (Akan, 2012). Müzik öğretimi, içsel bir süreç ve ürün olan müziksel öğrenmeleri, destekleyen ve sağlayan dışsal olayların planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi sürecidir (Yıldız, 2002, 14). Bu sürecin planlamaya, uygulamaya ve değerlendirmeye sahip olması, müzik öğretiminin "müziksel öğrenmeleri kişide arttırmak" veya "hatalı öğrenmeleri düzeltmek" amacına yönelik olduğunu göstermektedir. Bazı müzik öğretmenleri (Schinicki Suzuki, Carl Orff, Zoltan Kodaly, Madaline Carabo-Cone, Emile Jaques Dalcroze) müzik

* Bu çalışma 28 Eylül- 01 Ekim 2017 tarihleri arasında Muğla'da yapılan 2. Uluslararası Çağdaş Eğitim Kongresinde özet bildiri olarak sunulmuştur.

** Öğretmen, Cengiz Topel Ortaokulu, alicangulle@gmail.com

*** Doç.Dr. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi, cenkakay35@hotmail.com

öğretiminin erken yaşlarda başlamasının bireyin gelecekteki çalışmaları için sağlam bir zemin oluşturacağını ve ilerleyen zamanlardaki müzik performanslarını arttırabileceğini dile getirmiştir (Özen, 2004). Bu yüzden tüm dünyada geçerlikleri kanıtlanmış öğretim yöntemleri ortaya çıkmıştır. Suzuki, Orff, Kodaly, Carabo-Cone ve Dalcroze yöntemleri günümüzde en sıklıkla kullanılan yöntemlerdir. Bu yöntemler uygulama olarak birbirinden farklı olsa da, ortak noktaları erken yaşlarda müzik eğitimine başlayan bireylere yönelik olmasıdır. Müzik eğitimi küçük yaşlarda başlatıldığı takdirde, bireydeki müzik içselliği daha erken keşfedileceğinden, bireyin ilerleyen yıllardaki müzik performansının hatalardan arınık, çok daha başarılı bir performans düzeyine gelebileceği düşünülmektedir. Bu nedenle ilkokullar, müzik öğretiminde çok önemli bir yer tutmaktadır. İlkokulların en önemli müzik öğreticisi sınıf öğretmenidir. Bu bağlamda sınıf öğretmenin lisans düzeyinde almış olduğu müzik eğitiminin, meslek sırasındaki müzik öğretim başarısını etkileyebileceği düşünülmektedir.

YÖK (2018)'ün yeniden düzenlemiş olduğu sınıf öğretmenliği lisans programına göre, sınıf öğretmeni adayları 7. yarı yılda "Müzik Öğretimi" dersi almaktadırlar. "Müzik Öğretimi" dersi ile; müzik öğretim yöntem ve teknikleri, nota öğretimi teknikleri, ritim ve melodiden yararlanarak Orff çalgılarıyla çocuklar için şarkıların düzenlenmesi, çalgının şarkı öğretiminde etkili kullanımı, oyun, müzik, dans, drama ve konuşma ilişkisi, müzik-estetik ilişkisi ile müziksel beğenin gelişirilmesi, müzik dersi etkinliklerinin diğer disiplinlerle ilişkilendirilmesi konuları işlenmektedir.

İlköğretim kurumlarında müzik dersine girecek olan öğretmen; programın hedefleri doğrultusunda müzik ile ilgili kuramsal bilgileri, ölçme değerlendirmeyi, programın ünitelerini, konularını, ünite ve konular arasındaki ilişkileri, çalgı çalmayı, çalgı öğretimini, ses eğitimi, toplu şarkı öğretim yöntemlerini kullanabilmeyi bilmek durumundadır (Küçüköncü 2000). Tüm bu ihtiyaçlar göz önünde bulundurulduğunda sınıf öğretmeni adaylarının lisans döneminde almış oldukları müzik eğitiminin meslek yaşantılarındaki müzik öğretimlerini etkileyebileceği ve farklı öğretim yöntemleriyle çeşitlendirilmiş bir ders içeriğine sahip olması gerektiği düşünülebilir. Ayrıca müzik öğretmenlerinin savunmuş olduğu erken yaşta müzik eğitimi düşüncesine istinaden, bireyde farkındalığın erken sağlanması, müziğe yönelik becerilerin geliştirilmesi için 1. Kademe yer alan müzik eğitimi ve bu eğitimi gerçekleştirecek sınıf öğretmenleri sürecin önemli aktörleridir. İlkokula başlayan öğrenciler, temel müzik eğitiminin başlangıcını sınıf öğretmenleri ile gerçekleştirmektedir. Bu nedenle müzik öğretimini gerçekleştirecek sınıf öğretmenlerinin müziğe yönelik öz yeterlilik inançları büyük bir önem taşımaktadır.

Bandura (1994), güçlü bir öz yeterlilik hissinin bireylerin başarısını ve mutluluğunu çeşitli şekillerde geliştirdiğine, öz yeterliliğin bireylerin hislerini, düşüncelerini, davranışlarını ve motivasyon süreçlerini belirleyen unsurlardan biri olduğuna inanmaktadır. Öz yeterlilik inançları, bireyin güdü, mutluluk ve kişisel başarısında kilit rol oynadığından, kişide başarıya yönelik bir inancın var olmasını, o işin getirdiği güçlükleri yenme ve o işi sürdürmeye devam etme konusunda önemli bir motivasyon kaynağı oluşumunu sağlamaktadır (Özmenteş 2011). Müzik eğitimi öz yeterliği yüksek olan sınıf öğretmeni adayları, başarıya yönelik bir inanca, zorlukların üstesinden gelebilecek bir motivasyona sahip olacağından, müzik eğitimi sırasında öğrencilerde oluşabilecek öğrenme sorunlarını çözüme kavuşturabileceği düşünülmektedir.

Sınıf öğretmeni adaylarının müzik eğitimi öz yeterlilik inançlarıyla birlikte müzik kavramına yükledikleri metaforlarında büyük önem taşıdığı düşünülmektedir. Lakoff ve Johnson(2010)'a göre metafor, belli kavramları daha iyi anlamak için sıradan insanlarca gündelik hayatta kullanabilen ve benzerliğe dayanmayan düşünce ve akıl yürütmedir. Metafor, sözcüklerin veya bir olgunun, benzerlikler içerisinde başka anlamlarla ilişki kurup bilinen bir alandan yeni ve bilinmeyen bir alana bilgi transferini içeren bir benzetme olgusudur (Mert 2013; Çocuk, Tanrıseven, Yokuş 2015). Müzik ve metafor birbiriyle iç içe bir konumdur. Müzikle ilgili bir konu anlatılırken, müziğin var olan soyutluğunu somut örneklerle tanımlama ihtiyacı duyulduğundan, metaforlar çok sık kullanılmaktadır (Özkul 2013).

Yapılan literatür çalışması sonucunda, sınıf öğretmeni adaylarına yönelik müzik eğitimi öz yeterlilik ve müzik kavramına yönelik metafor çalışmaları mevcuttur. Çevik (2011) yapmış olduğu çalışmasında sınıf öğretmeni adaylarının müzik eğitimi öz yeterlilik düzeylerinin orta düzeyde olduğunu; Afacan (2007), Özmenteş (2011) geliştirdikleri müzik eğitimi öz yeterlilik ölçeklerinin güvenilir düzeyde olduğunu; Yazıcı (2015), Umuzdaş ve Umuzdaş (2013) sınıf öğretmeni adaylarının müzik dersini bilişsel ve duyuşsal kazanımlar olarak algıladığını, müziğin işlevleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığını ve bu nedenle lisansta verilen müzik eğitimin kalitesinin arttırılmasının çok önemli olduğunu belirtmişlerdir.

Literatür taraması sonucu incelenen bu araştırmalar, sınıf öğretmenlerinin ve sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretiminde sorunlar yaşadığını, öz yeterlilik inancının müzik öğretimine önemli bir etkisi olduğunu, lisans döneminde alınan müzik eğitiminin çok önemli olduğunu ve adayların müziğin işlevleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığını göstermektedir.

1.1. Araştırmanın Önemi ve Amacı

Son yıllarda yapılan çalışmalar göz önünde bulundurulduğunda, sınıf öğretmeni adaylarının öz yeterlik inanç düzeylerinin incelenmesi büyük bir önem taşımaktadır. Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik inanç düzeylerinin yüksek olması, meslek yaşantılarında yetiştirecekleri öğrencilerin müzik eğitimi başarıları için çok önemlidir. Ayrıca sınıf öğretmeni adaylarının müzik kavramına yükledikleri metaforların müzik öğretimini de etkileyebileceği düşünüldüğünden, yazılı ve görsel metaforların toplanması katkı sağlayıcıdır. Bu bağlamda, sınıf öğretmeni adaylarının sahip oldukları müzik öğretimi öz yeterlik inançlarının ve müzik kavramına yükledikleri yazılı ve görsel metaforların, ilköğretim müzik dersi öğretim programında yer alan, öğrenci öğrenme kazanımlarına ulaşılmasında büyük bir önem taşıdığı düşünülmektedir. Yapılan literatür taraması sonucunda, sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik inançları ve müzik kavramına yönelik yazılı görsel metaforların aynı anda incelendiği bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Bu özelliğinden dolayı araştırma özgün bir araştırmadır. Araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik düzeylerini belirleyip, bu düzeyleri çeşitli değişkenlere göre incelemek; müziğe yükledikleri yazılı ve görsel metaforları belirleyip, etkili bir müzik öğretimi ve gelecekte bu konuda araştırma yapacaklar için öneriler geliştirmektir.

1.2. Araştırmanın Problemi ve Alt Problemleri

Araştırmanın problemi "Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik öz yeterlik düzeyleri ve müzik kavramına yönelik yazılı ve görsel metaforik algıları nasıldır?" olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda 4 alt problem yer almakta ve bu problemlere yanıt aranmaktadır.

1. Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik düzeyleri nasıldır?
2. Sınıf öğretmeni adaylarının öz yeterlik düzeyleri çeşitli değişkenlere göre farklılık göstermekte midir?
3. Sınıf öğretmeni adaylarının müzik kavramına yükledikleri yazılı metaforlar nedir?
4. Sınıf öğretmeni adaylarının müzik kavramına yükledikleri görsel metaforlar nedir?

2.YÖNTEM

Yapılan araştırma tarama (survey) yöntemine dayanmakta olup betimsel bir çalışmadır. Nitel ve nicel veriler toplanarak gerçekleştirilmiştir. "Bir grubun belirli özellikleri belirlemek için verilerin toplanmasını amaçlayan çalışmalara tarama (survey) araştırması denir" (Büyüköztürk ve ark, 2013). Tarama yöntemine dayanan araştırmalarda, "Durum nedir? Neredeyiz? Ne yapmak istiyoruz? Nereye, hangi yöne gitmeliyiz? Oraya nasıl gideriz?" gibi sorulara mevcut zaman kesiti içinde olduğu düşünülen verilerle durumlar arasındaki etkileşimin açıklanması istenir. (Kaptan 1998). Bu araştırma kapsamında örneklem grubuna ait özellikler betimlenmeye çalışılmıştır. Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik ve müzik kavramına yönelik metaforik algılarına ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışıldığı için, tarama (survey) yöntemi kullanılmıştır.

2.1. Evren ve Örneklem

Yapılan çalışmaya 2016-2017 öğretim yılında 3 Devlet Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği bölümünde okuyan 2. 3. ve 4. Sınıf öğrencilerinden gönüllü 445 öğrenci katılmıştır. Araştırmada olasılıksız örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme tekniği kullanılmıştır. Önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılması, ölçüt örnekleminin temel anlayışıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Belli özellikleri taşıyan kişiler üzerinde uygulama, araştırma yapılmak istenmesi ölçüt örnekleme yöntemidir (Büyüköztürk ve ark, 2013). Araştırmada sahip olunması gereken nitelik "müzik dersi" almış ve halen almakta olan sınıf öğretmeni adayları olduğundan ve sınıf öğretmenliği bölümünde müzik dersi 2.sınıfta verildiğinden, örnekleme ölçüt örnekleme (criterion sampling) yöntemiyle belirlenmiştir.

Tablo.1.Cinsiyet, sınıf, toplam gelir ve mezun olunan liseye göre öğrenci dağılımı (N = 445)

Cinsiyet	Erkek	Kadın					
	108	337					
Sınıf	Lisans 2	Lisans 3	Lisans 4				
	169	170	106				
Ailenin aylık toplam geliri	0-1500	1501-2500	2501-3500	3501-5000	5001-...tl		
	155	131	99	44	16		
Mezun olduğu lise	A.L	F.L	M.T.L	A.Ö.L	L	İ.H.L	Ö.L
	244	3	20	43	127	3	5

Kısaltmalar

A.L: Anadolu Lisesi, F.L: Fen Lisesi, M.T.A.L: Mesleki Teknik Anadolu Lisesi, A.Ö.L.: Anadolu Öğretmen Lisesi, L: Lise, İ.H.L: İmam Hatip Lisesi, Ö.L: Özel Lise (Koleji)

Tablo 1’de araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf, cinsiyet, ailesinin aylık toplam geliri ve mezun olduğu lise düzeylerine göre dağılımları verilmiştir. 445 katılımcının 108 (%24,3)’ i erkek, 337 (%75,7)’ si kadın; 445 katılımcının 169 (% 37,9)’ u lisans 2, 170 (%38,3)’ i lisans 3, 106 (%23,8)’ sı lisans 4 öğrencisi; 445 katılımcının 155 (% 34,8)’ i 0-1500, 131 (%29,5)’ i 1501-2500, 99 (%22,2)’ u 2501-3500, 44 (% 9,8)’ ü 3501-5000, 16 (% 3,7)’ sı 5001- ... maddi gelir aralığında; 445 katılımcının 244 (%54,8)’ ü anadolu lisesi, 3 (%0,7)’ ü fen lisesi, 20 (% 4,5)’ si mesleki teknik anadolu lisesi, 43 (%9,6)’ ü anadolu öğretmen lisesi, 127 (%28,6)’ si lise, 3 (% 0,7)’ ü imam hatip lisesi, 5 (% 1,1)’ i özel lise mezunudur.

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak için sınıf öğretmeni adaylarına yönelik; bilgiler formu, müzik öğretimi öz yeterlik ölçeği, yazılı ve görsel metaforik algı formu kullanılmıştır.

2.3. Bilgiler Formu

Bilgiler formu, örnekleme tanımlayabilmek amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Form geliştirilmesine literatür taraması yapılarak başlanılmış, müzik öğretimi öz yeterlik inancı ve müzik kavramına yüklenen metaforlarla ilgili farklı araştırmalardaki değişkenler incelenmiş, bu kapsam da 14 adet kapalı uçlu soru ve sorulara uygun seçenekler geliştirilmiştir. Formda yer alan maddelerin kapsam geçerliği için, eğitim programları ve öğretim alanından 2, müzik öğretmenliği bölümünden 1 uzman ile görüşülmüş, uzmanların vermiş olduğu geri bildirimler doğrultusunda 14 kapalı uçlu soru 11’e düşürülmüş ve uygulanmıştır.

2.4. Müzik Öğretimi Öz yeterlik Ölçeği

Araştırmada kullanılan müzik öğretimi öz yeterlik ölçeği, Afacan (2007) tarafından, sınıf öğretmeni adaylarına yönelik geliştirilmiştir. Müzik Öğretimi Öz yeterlik Ölçeği; "Kesinlikle Katılıyorum", "Katılıyorum", "Kararsızım", "Katılmıyorum" ve "Kesinlikle Katılmıyorum" olmak üzere 5’li Likert tipinde derecelendirilmiştir. Müzik öğretimi öz yeterlik ölçeğinin 11 maddesi olumlu, 8 maddesi olumsuzdur. Ölçeği geliştiren araştırmacı tarafından faktör analizi yapıldıktan sonra, güvenilirlik hesaplamaları yapılmış ve öz yeterlik ölçeğinin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı ,84 olarak tespit edilmiştir. Bu araştırma için yapılan güvenilirlik analizi sonucunda Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı ,77 olarak bulunmuştur.

2.5. Metaforik Algı Formu

Çalışmada kullanılan yazılı ve görsel metaforik algı formu, araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Formda öncelikle yazılı ve görsel metafor konusunda bilgilendirme yapılmıştır. Sorular 2 alt başlık halinde verilmiş olup, her metafor sorusu öncesinde, 1 adet metafor örneği verilmiştir. Sınıf öğretmeni adaylarının müzik kavramına yönelik yazılı ve görsel metaforik algılarını belirlemek amacıyla, " Müzik... gibidir, çünkü... " sorusunu yazılı olarak, "Müzik = ... " sorusunu da görsel olarak tamamlamaları istenmiştir.

2.6. Verilerin Analizi

Araştırmada nitel ve nicel veriler toplanıldığı için, analiz süreci 2 alt başlık halinde belirtilmiştir.

2.6.1. Nicel Veriler

Bilgiler formunda elde edilen veriler frekans ve yüzde kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmada kayıp veri analizi sonucunda kayıp veri olmadığı tespit edilmiş, 5 gözlemin uç değer verdiği görülmüştür. İlgili gözlemler analiz dışı bırakılarak uç değer ve normallik incelemesi tekrarlanmıştır. Kolmogorov smirnov normallik test sonuçları incelendiğinde dağılımın normal olmadığı (K-S= 0,000; $p < 0,05$) görülmüş, basıklık ve çarpıklık katsayılarının standart hatalarına oranlanması sonucu elde edilen değerlere (Skewness=1,793; Kurtosis= 0,030) bakılmıştır. Değerlerin -1,96 ile +1,96 arasında olması, dağılımın normal dağılım olduğunu göstermiştir. Çarpıklık ve basıklık katsayılarının standart hatalarına oranlanması sonucunda elde edilen değerlerin -1,96 ile +1,96 aralığında olması, verilerin dağılımının normal dağılım olduğunu göstermektedir (Can 2017). Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik düzeylerini ortaya koyabilmek için betimsel analiz (descriptive statistics) uygulanmış, adayların müzik öğretimi öz yeterlik düzeyleri çeşitli değişkenlere göre incelenmiştir. Bağımsız iki örneklem grubu için t-testi (independent samples t-test); ikiden çok bağımsız örneklem grubu için tek yönlü varyans analizi (one-wayanova); varyansların homojenlik dağılımına göre post hoc/tukey, post hoc/tamhane testleri yapılmıştır. Varyansların eşit olması durumunda Sidak, Bonferroni, Tukey, Hochberg’s GT2, Gabriel ve Scheffe, LSD (Least Significant Difference); varyansların eşit olmaması durumunda Games-Howell, Tamhane’s T2, Tamhane’s T3, Dunnet’s C ve Dunnet’s T3 çoklu karşılaştırma testleri post hoc istatistiklerinde kullanılır (Sparks, 1963; Kirk, 1968; Aktaran: Kayri 2009).

2.6.2. Nitel Veriler

Araştırmanın nitel veri boyutunda yazılı ve görsel metaforik algı formu kullanılmıştır. Katılımcıların geliştirdiği yazılı ve görsel metaforlar dört aşamada analiz edilmiştir. Saban'ın (2006, 2008) metafor çalışmaları incelenmiş, analizler bu doğrultuda yapılmıştır.

2.6.2.1. Kodlama ve ayıklama

Sınıf öğretmeni adayları müzik kavramına yönelik toplamda 445 adet metafor üretmişlerdir. Adayların metaforlara ilişkin ürettiği veriler, geçerli olup olmama durumuna göre ayıklanmıştır. Yapılan eleme sonucunda 70 adet kağıt elenmiştir. Eleme çalışması, boş bırakılan metaforlar(n=35) ile benzerlik nedeniyle uyuşmayan metaforlar(N=35) dikkate alınarak gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların sunduğu metaforlar kodlanmış, toplanan 375 adet kağıt alfabetik sıralama yapılarak, geçici bir listesi hazırlanmıştır.

2.6.2.2. Örnek metafor imgesi derleme

1. aşamada yapılan çalışma sonucu geçersiz 70 adet kağıt, veri analizi dışında tutulmuştur. Elde edilen 375 adet geçerli kağıt üzerinde yer alan metaforlarla, örnek metafor imgelerinin derlenmesine başlanılmıştır. Katılımcıların belirttiği metaforlardan, en iyiyi temsil ettiği düşünülen metafor açıklamaları incelenmiş ve seçilmiştir. Bu sayede örnek metafor listesi oluşturulmuştur.

2.6.2.3. Kategori geliştirme

Katılımcılar tarafından üretilen metaforlar sahip oldukları ortak özellikler bakımından incelenmiştir. "Örnek metafor listesi" dikkate alınarak her metafor imgesinin müzik olgusunu nasıl kavramsallaştırdığına bakılmıştır. Her metafor imgesi; metaforun konusu, metaforun kaynağı ve metaforun konusu ile kaynağı arasındaki ilişki bakımlarından analiz edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda temalar oluşturulmuş, oluşturulan temalara göre kategoriler belirlenmiştir. Bunun sonucunda "müzik" kavramı için 11 adet kavramsal kategori oluşturulmuştur.

2.6.2.4. Geçerlik ve güvenilirliği sağlama

Yapılan analiz sonucunda kodlara ulaşılma sürecinde, Miles- Huberman formülü ile kodlayıcı güvenilirliğine bakılmıştır. Miles Huberman kodlayıcı güvenilirliği formülüne göre güvenilirlik yüzdesi, (Güvenirlik Yüzdesi = Görüş Birliği/ (Toplam Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı)) formülünden elde edilir ve en az % 80 güvenilirliğinin elde edilmesi beklenir (Miles ve Huberman, 2016). Kodlayıcı güvenilirliği hesaplaması sonucunda %90 oranının da kodlayıcı güvenilirliği sağlanmıştır.

2.7. Veri Toplama Süreci

Araştırmanın veri toplama süreci, 2015-2016 yılında üç devlet üniversitesinde eğitim fakültesi'nde öğrenim gören lisans 2, lisans 3, lisans 4 öğrencilerinden bilgiler formu, öz yeterlik ölçeği ve metaforik algı formu ile verilerin toplanması sonucunda gerçekleştirilmiştir.

3. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde dört alt probleme yönelik bulgular aşağıda yer verilmiştir.

3.1. "Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik düzeyleri nasıldır?" alt problemine ilişkin bulgular

Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik düzeylerinin nasıl olduğunu ortaya koyan bulgular tablo 2'de verilmiştir

Tablo.2.Sınıf Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretimi Öz Yeterlik Ölçeğinden Alınan Puanlar (N=440)					
	N	En düşük puan	En yüksek puan	\bar{X}	ss
Sınıf öğretmeni adayları	440	40,00	87,00	63,98	8,30

Tablo 2 incelendiğinde, bu araştırma için müzik öğretimi öz yeterlik tutum ölçeğinden alınan en düşük puanın 40, en yüksek puanın 87 olduğu görülmüş; sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik toplam puan ortalamasının (\bar{X} = 63,988), orta düzeyde olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

3.2. "Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik düzeyleri çeşitli değişkenlere göre farklılık göstermekte midir?" problemine ilişkin bulgular

"Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik düzeyleri çeşitli değişkenlere göre farklılık göstermekte midir?" probleminde 11değişken (cinsiyet, sınıf, ailenin aylık toplam geliri, mezun olduğu lise, müzik dinlemeyi sevme, müzik dinleme sıklığı, müzik etkinliklerine dinleyici olarak katılma, müzik etkinliğinde yer alma, her hangi bir kurumda müzik eğitimi alma, enstrüman çalma, müziğe karşı yetenek) yer almaktadır. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda "cinsiyet", "sınıf", "ailenin aylık toplam geliri" ve "mezun olduğu lise" değişkenleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediğinden, bulgular kısmında yer verilmemiştir. Diğer değişkenler anlamlı bir farklılık gösterip, alt başlıklar halinde belirtilmiştir.

3.2.1 Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik düzeylerinin, “müzik etkinliğinde (korist, solist) yer alma” değişkenine göre elde edilen bulgular

“Müzik etkinliğinde (korist, solist) yer alma” değişkenine yönelik bağımsız ilişkili gruplar için t testi sonucunda elde edilen bulgular, aşağıda belirtilmiştir.

Tablo.3. Bağımsız ilişkili gruplar için t testi (N=440)

		Levene's Test for Equality of Variances	
		F	P
TP	Equal variances assumed	0,063	0,802

Grup	N	\bar{X}	Std.sapma	t	p
Evet	103	68,009	7,822	5,798	0,000
Hayır	337	62,779	8,065		

p<0,05

Tablo 3'te yer alan t testi sonuçlarına göre, sınıf öğretmeni adaylarında “müzik etkinliğinde yer alma” değişkenine evet ile hayır diyenler arasında “evet” diyenlerin lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. (t=5,798; p=0,000; p<0,05)

3.2.2. Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik düzeylerinin, “her hangi bir kurumda müzik eğitimi alma” değişkenine göre elde edilen bulgular

“Her hangi bir kurumda müzik eğitimi alma” değişkenine yönelik t testi sonucunda elde edilen bulgular, aşağıda belirtilmiştir.

Tablo.4. Bağımsız ilişkili gruplar için t testi (N=440)

		Levene's Test for Equality of Variances	
		F	P
TP	Equal variances assumed	1,124	,290

Grup	N	\bar{X}	Std.sapma	t	p
Evet	48	68,833	9,049	4,371	0,000
Hayır	392	63,395	8,018		

p<0,05

Tablo 4'te yer alan t-testi sonuçlarına göre, sınıf öğretmeni adaylarında “her hangi bir kurumda müzik eğitimi alma” değişkenine evet ile hayır diyenler arasında “evet” diyenlerin lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. (t=4,371; p<0,05)

3.2.3. Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik düzeylerinin, “her hangi bir enstrüman çalma” değişkenine göre elde edilen bulgular

“Her hangi bir enstrüman çalma” değişkenine yönelik t testi sonucunda elde edilen bulgular, aşağıda belirtilmiştir.

Tablo.5. Bağımsız ilişkili gruplar için t testi (N=440)

		Levene's Test for Equality of Variances	
		F	P
TP	Equal variances assumed	1,535	,216

Grup	N	\bar{X}	Std.sapma	t	p
Evet	125	66,656	8,659	4,331	0,000
Hayır	315	62,930	7,923		

p<0,05

Tablo 5'te yer alan t-testi sonuçlarına göre, sınıf öğretmeni adaylarında “her hangi bir enstrüman çalma” değişkenine evet ile hayır diyenler arasında “evet” diyenlerin lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. (t=4,331; p<0,05)

3.2.4. Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik düzeylerinin, “müzik dinlemeyi sevme” değişkenine göre elde edilen bulgular

“Müzik dinlemeyi sevme” değişkenine yönelik tek yönlü varyans analizi sonucunda elde edilen bulgular, aşağıda belirtilmiştir.

Tablo.6. Aritmetik ortalama sonuçları (N=440)

	N	\bar{X}	Standart Sapma
evet	395	64,5443	8,10777
kısmen	40	59,7250	8,37881
hayır	5	53,0000	9,30949
Toplam	440	64,0000	8,30772

Tablo.6.1.Varyansların homojenlik testi (N=440)

LeveneStatistic	df1	df2	p
,025	2	436	0,975

Tablo 6.1’de yer alan varyansların homojenlik testi sonucuna göre, varyanslar homojen dağılmaktadır ($p=0,975$; $p>0,05$)

Tablo.6. 2. Anova (N=440)

	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	1332,050	2	666,025	10,049	,000
Grup içi	28897,950	438	66,280		
Toplam	30230,000	440			

$p<0,05$

Tablo 6.2’de yer alan ANOVA sonucuna göre, “müzik dinlemeyi sevme” değişkeni ile öğrencilerin müzik öğretimi öz yeterlik algıları arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır. ($f=10,049$; $p<0,05$).

Tablo.6.3. Anlamlı farklılık oluşturan gruplar (N=440)

(I) müziksever misin	(J) müziksever misin	Aritmetik ortalama farkı (I-J)	Standart Hata	p
evet	kısmen	4,81930*	1,35085	,001
	hayır	11,54430*	4,09118	,014
kısmen	evet	-4,81930*	1,35085	,001
	hayır	6,72500	4,26930	,257
hayır	evet	-11,54430*	4,09118	,014
	kısmen	-6,72500	4,26930	,257

Tablo 6.3’te, varyansların homojen olması ve anlamlı farklılığı oluşturan grupların belirlenebilmesi için **post hoc/tukey** testi uygulanmıştır. Test sonucunda, “evet” ve “kısmen” ($p<0,05$) ile “hayır” ve “evet” ($p<0,05$) grupları, istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmuştur.

3.2.5. Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik düzeylerinin, “müzik dinleme sıklığı” değişkenine göre elde edilen bulgular

“Müzik dinlemeyi sıklığı” değişkenine yönelik tek yönlü varyans analizi sonucunda elde edilen bulgular, aşağıda belirtilmiştir.

Tablo.7.Aritmetik ortalama sonuçları (N=440)

	N	\bar{X}	Standart Sapma
her zaman	153	65,6078	8,85203
sık sık dinlerim	196	63,7653	7,38578
bazen	79	62,5316	8,07471
nadiren	10	56,3000	12,23883
hiç dinlemem	2	58,0000	5,65685

Toplam	440	63,9886	8,30168

Tablo.7. 1. Varyansların homojenlik testi (N=440)

LeveneStatistic	df1	df2	p
2,036	4	435	0,088

Tablo 7.1’de yer alan varyansların homojenlik testi sonucuna göre, varyanslar homojen dağılmaktadır ($p=0,975$; $p>0,05$)

Tablo.7.2. Anova (N=440)

	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	1241,498	4	310,374	4,653	,001
Grup içi	29013,446	436	66,698		
Toplam	30254,943	440			

$p<0,05$

Tablo 7.2’de yer alan ANOVA sonucuna göre, “müzik dinleme sıklığı” değişkeni ile öğrencilerin müzik öğretimi öz yeterlik algıları arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır. ($F=4,653$; $p<0,05$).

Tablo.7. 3. Anlamlı farklılık oluşturan gruplar (N=440)

(I) müziksıklık	(J) müziksıklık	Aritmetik Ortalama Farkı (I-J)	Standart Hata	p
her zaman	sık sık dinlerim	1,84254	,88104	,226
	bazen	3,07620	1,13146	,053
	nadiren	9,30784*	2,66565	,005
	hiç dinlemem	7,60784	5,81246	,686
sık sık dinlerim	her zaman	-1,84254	,88104	,226
	bazen	1,23366	1,08838	,789
	nadiren	7,46531*	2,64765	,040
	hiç dinlemem	5,76531	5,80423	,858
bazen	her zaman	-3,07620	1,13146	,053
	sık sık dinlerim	-1,23366	1,08838	,789
	nadiren	6,23165	2,74117	,156
	hiç dinlemem	4,53165	5,84748	,938
nadiren	her zaman	-9,30784*	2,66565	,005
	sık sık dinlerim	-7,46531*	2,64765	,040
	bazen	-6,23165	2,74117	,156
	hiç dinlemem	-1,70000	6,32602	,999
hiç dinlemem	her zaman	-7,60784	5,81246	,686
	sık sık dinlerim	-5,76531	5,80423	,858
	bazen	-4,53165	5,84748	,938
	nadiren	1,70000	6,32602	,999

Tablo 7.3’te varyansların homojen olması ve anlamlı farklılığı oluşturan grupların belirlenebilmesi için, **post hoc/tukey** testi uygulanmıştır. Test sonucunda, “her zaman” ve “nadiren” ($p<0,05$) ile “sık sık” ve “nadiren” ($p<0,05$) grupları, istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmuştur.

3.2.6. Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik düzeylerinin, “müzik etkinliklerine dinleyici olarak katılma” değişkenine göre elde edilen bulgular

“Müzik etkinliklerine dinleyici olarak katılma” değişkenine yönelik tek yönlü varyans analizi sonucunda elde edilen bulgular, aşağıda belirtilmiştir.

Tablo.8. Aritmetik ortalama sonuçları (N=440)

	N	X	Standart Sapma
sürekli	8	66,1250	12,51784
sık sık	42	69,1429	7,62400
bazen	198	64,0404	7,97002
nadiren	127	63,4567	7,70565

katılmıyorum	65	61,2769	8,93817
Toplam	440	63,9886	8,30168

Tablo.8.1. Varyansların homojenlik testi (N=440)

LeveneStatistic	df1	df2	p
1,205	4	435	,308

Tablo 8.1’de yer alan varyansların homojenlik testi sonucuna göre, varyanslar homojen dağılmaktadır (p= 0,975; p> 0,05)

Tablo.8.2. Anova (N=440)

	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	1666,721	4	416,680	6,340	,000
Grup içi	28588,222	436	65,720		
Toplam	30254,943	440			

p<0,05

Tablo 8.2’de yer alan tek yönlü varyans analizi sonucuna göre, “müzik etkinliklerine dinleyici olarak katılma” değişkeni ile öğrencilerin müzik öğretimi öz yeterlik algıları arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır. (f=6,340; p<0,05).

Tablo.8.3. Anlamlı farklılık oluşturan gruplar (N=440)

(I) müziksıklık	(J) müziksıklık	Aritmetik Ortalama Farkı (I-J)	Standart Hata	p
sürekli	sık sık	-3,01786	3,12726	,871
	bazen	2,08460	2,92351	,953
	nadiren	2,66831	2,95508	,896
	katılmıyorum	4,84808	3,03745	,501
sık sık	sürekli	3,01786	3,12726	,871
	bazen	5,10245*	1,37720	,002
	nadiren	5,68616*	1,44300	,001
	katılmıyorum	7,86593*	1,60494	,000
bazen	sürekli	-2,08460	2,92351	,953
	sık sık	-5,10245*	1,37720	,002
	nadiren	,58371	,92163	,970
	katılmıyorum	2,76348	1,15888	,121
nadiren	sürekli	-2,66831	2,95508	,896
	sık sık	-5,68616*	1,44300	,001
	bazen	-,58371	,92163	,970
	katılmıyorum	2,17977	1,23635	,397
katılmıyorum	sürekli	-4,84808	3,03745	,501
	sık sık	-7,86593*	1,60494	,000
	bazen	-2,76348	1,15888	,121
	nadiren	-2,17977	1,23635	,397

Tablo 8.3’te, varyansların homojen olması ve anlamlı farklılığı oluşturan grupların belirlenebilmesi için, **post hoc/tukey** testi uygulanmıştır. Test sonucunda, “sık sık” ve “bazen” (p<0,05); “sık sık” ve “nadiren” (p<0,05); “sık sık” ve “katılmıyorum” (p<0,05) grupları, istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmuştur.

3.2.7. Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik düzeylerinin, “müziğe karşı yetenek” değişkenine göre elde edilen bulgular

“Müziğe karşı yetenek” değişkenine yönelik tek yönlü varyans analizi sonucunda elde edilen bulgular, aşağıda belirtilmiştir.

Tablo.9. Aritmetik ortalama sonuçları (N=440)

	N	X	Standart Sapma
evet	67	68,4030	8,72311
kısmen	182	65,8901	8,03370
hayır	191	60,6283	7,04520
Toplam	440	63,9886	8,30168

Tablo.9. 1. Varyansların homojenlik testi (N=440)

LeveneStatistic	df1	df2	p
3,947	2	437	,020

Tablo 9.1’de yer alan varyansların homojenlik testi sonucuna göre, varyanslar homojen dağılmaktadır. ($p= 0,975$; $p> 0,05$)

Tablo.9. 2. Anova (N=440)

	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	4120,414	2	2060,207	34,449	,000
Grup içi	26134,529	438	59,804		
Toplam	30254,943	440			

$p<0,05$

Tablo 9.2’de yer alan ANOVA sonucuna göre, “müziğe karşı yetenek” değişkeni ile öğrencilerin müzik öğretimi öz yeterlik algıları arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır. ($F=34,449$; $p<0,05$).

Tablo.9. 3. Anlamlı farklılık oluşturan gruplar(N=440)

(I) müziğeyetenek	(J) müziğeyetenek	Aritmetik ortalama farkı (I- J)	Standart Hata	p
evet	kısmen	2,51288	1,22079	,121
	hayır	7,77471*	1,18135	,000
kısmen	evet	-2,51288	1,22079	,121
	hayır	5,26184*	,78389	,000
hayır	evet	-7,77471*	1,18135	,000
	kısmen	-5,26184*	,78389	,000

Tablo 9.3’te, varyansların homojen olmaması ve anlamlı farklılığı oluşturan grupların belirlenebilmesi için, **post hoc/tamhane** testi uygulanmıştır. Test sonucunda, “hayır” ve “evet” ($p<0,05$) ile “hayır” ve “kısmen” ($p<0,05$) grupları, istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmuştur.

3.3. “Sınıf öğretmeni adaylarının müzik kavramına yükledikleri yazılı metaforlar nedir?” problemine ilişkin bulgular

Sınıf öğretmeni adaylarının müzik kavramına yükledikleri yazılı metaforlar, tablo10’da kategoriler halinde sunulmuştur.

Tablo.10. Sınıf öğretmeni adaylarının müzik kavramına yükledikleri yazılı metaforlar (N=375)

KATEGORİLER	METAFORLAR	METAFOR SAYISI
Müzik farklı duygu ve düşünceleri ifade eder	Sis(2), Yarım elma, tablo, kitap, film, inanç, ev, ana cadde, neşter, kömür, bayram, yaşam tarzı, uçan halı, kelebek, anadolu, sosyallik, uçan balon, hazine, insan, başkaldırı/isyan	20
Müzik sakinleştiren, huzur verendir.	Huzur(15), güneş(9), gökyüzü(8), nefes(6), rüzgar(5), doğa(4), deniz(3), mavi(3), gökkuşağı(3), bahar(3), yatak(3), oksijen(2), mevsim(2), sakinlik(2), oksijen(2),bulutlar, masal, yağmur, dalganın sesi,	19
Müzik zor zamanlarda yardımcı olan,ihtiyaç gideren ve koruyandır.	Dost/arkadaş(13), makyaj(2), ışık(2), anahtar(2), ayakkabı, fener, merdiven, tercüman, sığınulan liman, anne, mum, erkekler, cüzdan, trafik ışığı, salça ekmek	15
Müzik coşku ve mutluluktur	Mutluluk(3), oyun/oyun hamuru(3), çikolata(3), sarı, coşku, oyun(2), oyuncak(2) bal(2),çocuk, halay, dondurma, özgürlük, uçmak, renkler	14

Müzik bireyin kendi duygu ve düşüncesini yansıtır.	ayna(5), his(5), duygu(2), hayal(2), rüya(2), hayal gücü, iç ses, psikoloji, , günlük, şiir, yaşayan varlık	11
Müzik iyileştirir ve dinlendirir	İlaç(36), terapi/ psikolog(14), masaj(9), uyku(5), dinlenme /dinlendirici(3), stres topu(2), tedavi(2), sağlık, meditasyon(2)	9
Müzik bağımlılık yaratır.	aşk(16), Araba(5), uyuşturucu(3), kumar(2), Sezen Aksu, şarap,	6
Müzik temel ihtiyaçtır	Gıda(19), yemek(19), su(18), beslenme, çay, nefes almak	6
Müzik evrenselidir	Seyahat, uzay, evren, dünya, sonsuzluk,	5
Müzik yön gösterici ve yardımcı bir kılavuzdur.	Navigasyon, eğitim, sol anahtarı, öğretmen, yetenek	5
Müzik hissedilen ama görülemeyendir.	Hayat/yaşam(19), ruh(19), tanrının sesi	3
TOPLAM		113

Tablo 10 incelendiğinde sınıf öğretmeni adaylarının, “müzik” kavramına 113 farklı metafor ürettikleri ve bu metaforların toplam 11 adet kategori altında toplandığı görülmektedir.

“Müzik iyileştirir ve dinlendirir”

Bu kategoriye oluşturan metaforlar incelendiğinde, en çok ilaç(32) ve terapi/terapist/psikolog(14) metaforlarının kullanıldığı görülmektedir. Bu metaforlar, müziğin iyileştirici ve dinlendirici özelliği ile ilişkilendirilmiştir.

“Müzik bağımlılık yaratır”

Bu kategoriye oluşturan metaforlar incelendiğinde, en çok araba(5) ve uyuşturucu(3) metaforları kullanılmıştır. Kategoride yer alan metaforlarla, müziğin insanlar üzerinde bağımlılık etkisi yarattığı ilişkisi kurulmuştur.

“Müzik bireyin kendi duygu ve düşüncesini yansıtır”

Bu kategoriye oluşturan metaforlar incelendiğinde, his(5) ve ayna(5) metaforlarının en çok kullanılan metaforlar olduğu görülmektedir. Bu metaforlarla, müziğin bireylerin duygu ve düşüncesini yansıtırma özelliği ilişkilendirilmiştir.

“Müzik coşku ve mutluluktur”

Bu kategoriye oluşturan metaforlar incelendiğinde, mutluluk(3) ve çikolata(3) metaforları kullanılmıştır. Kategoride yer alan metaforlarla, müziğin insanlar üzerinde coşku ve mutluluk etkisi yarattığı ilişkisi kurulmuştur.

“Müzik temel ihtiyaçtır”

Bu kategoriye oluşturan metaforlar incelendiğinde, en çok gıda(19), yemek(19), su(18) metaforları kullanılmıştır. Kategoride yer alan metaforlar aracılığıyla, müziksiz bir hayatın sürdürülemeyeceği, beslenmek gibi müziğin insanların en temel ihtiyaçlarından biri olduğu ilişkisi kurulmuştur.

“Müzik sakinleştirir, huzur verendir”

Bu kategoriye oluşturan metaforlar incelendiğinde, huzur(15), güneş(9), gökyüzü(8) metaforlarının en çok kullanılan metaforlar olduğu görülmektedir. Kategoride yer alan metaforlarla müziğin sakinleştirici, rahatlatıcı ve huzur veren özellikleri ilişkilendirilmiştir.

“Müzik hissedilen ama görülemeyendir”

Bu kategoriye oluşturan metaforlar incelendiğinde, hayat/yaşam(19) ve ruh(19), metaforlarının en çok kullanılan metaforlar olduğu görülmektedir. Kategoride yer alan metaforlarla, müziğin soyutsal(his, duygu, düşünce) özellikleri ilişkilendirilmiştir.

“Müzik evrensel ve sonsuzdur”

Kategoride yer alan metaforlarla müziğin evrensel ve özgür bir anlam ifade etme özelliği ilişkilendirilmiştir.

“Müzik yön gösterici kılavuzdur”

Bu kategoriye oluşturan metaforlar incelendiğinde, en çok anahtar(2) metaforunun kullanıldığı görülmektedir. Kategoride yer alan metaforlarla, müziğin zor zamanlarda yön gösterici özelliği ilişkilendirilmiştir.

“Müzik farklı duygu ve düşünceleri ifade eder”

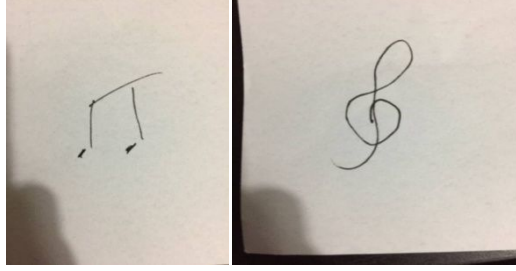
Bu kategoride yer alan metaforlar birbirinden bağımsız anlamlar ifade ettiğinden, müziğin herkeste farklı izlenimler oluşturabileceği özelliği ile ilişkilendirilmiştir.

“Müzik zor zamanlarda yardımcı olan, ihtiyaç gideren ve koruyandır”

Bu kategoriye oluşturan metaforlar incelendiğinde, en çok dost/arkadaş(13) ve makyaj(2) metaforunun kullanıldığı görülmektedir. Kategoride yer alan metaforlarla, müziğin zor zamanlarda yardımcı olan, sığınılan ve ihtiyaç gideren özellikleri ile ilişkilendirilmiştir.

3.4. “Sınıf öğretmeni adaylarının müzik kavramına yükledikleri görsel metaforlar nedir?” problemine ilişkin bulgular

Tablo.11.Sınıf öğretmeni adaylarının müzik kavramına yükledikleri görsel metaforlar

Tablo 11 incelendiğinde sınıf öğretmeni adaylarının “Sınıf öğretmeni adaylarının müzik kavramına yükledikleri görsel metaforlar nedir?” problemine ilişkin en çok sol anahtar (27) ve iki adet sekizlik nota (12) görsel metaforlarını oluşturdukları tespit edilmiştir.

4. TARTIŞMA

4.1. Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik düzeyleri nasıldır?

Birinci alt probleme ilişkin olarak, sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik düzeylerinin orta seviyede olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca dayanarak, sınıf öğretmeni adaylarının lisans döneminde almış aldıkları müzik eğitimi süresinin az olmasının, müzik öğretimi öz yeterlik düzeylerinin orta seviyede olmasına sebep olduğu düşünülebilir. Aynı zamanda bu durumun, sınıf öğretmeni adaylarının mesleki görevlerini gerçekleştirirken sorunlar yaşamasına neden olabileceği söylenebilir. Üstüner, Demirtaş, Cömert, Özer (2009) yapmış olduğu araştırmasında, ortaöğretim öğretmenlerin öz yeterlik algılarının orta düzeyde olmasının, öğretmen yetiştirme adına olumsuz bir durum olarak değerlendirilebileceğini belirtmiştir.

4.2. Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi

Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterliklerinin çeşitli değişkenlere göre fark gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla, 11 değişken üzerinde analiz yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre müzik öğretimi öz yeterlik düzeyleri, “cinsiyet”, “sınıf”, “ailenin aylık toplam geliri”, “mezun olduğu lise”, değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermeyip, Çevik (2011)’in araştırmasındaki cinsiyet, sınıf değişkenlerine yönelik anlamlı fark yaratan bulguları ile örtüşmemektedir. Sınıf öğretmeni adaylarının lisans döneminde aynı öğrenme ortamında bulunmasının müzik öğretimi ile ilgili ortak bilişsel, duyuşsal ve psikomotor öğrenmeleri oluşturduğu, bu nedenle de “cinsiyet, sınıf” değişkenlerinde anlamlı bir farklılığın oluşmamasına neden olduğu söylenebilir. “Mezun olduğu lise, ailenin aylık toplam geliri” değişkenleri incelendiğinde, devlet okullarının değişkenin büyük çoğunluğunu oluşturduğu görülmektedir. Benzer ekonomik yapıya sahip öğrencilerin devlet okullarına gitmesinin ve okullarda verilen müzik eğitiminin birbirine benzer olmasının, öğretmen adaylarında benzer öz yeterlik algı oluşumunu sağladığı ve bu nedenle anlamlı bir farklılık yaratmadığı düşünülebilir.

4.2.1. Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik düzeylerinin, “müzik dinlemeyi sevme” ve “müzik dinleme sıklığı” değişkenine göre incelenmesi

Yapılan analiz sonucunda, müzik dinlemeyi seven ile “sürekli” ve “sık sık” müzik dinleyenlerin müzik öğretimi öz yeterlik algıları daha yüksek çıkmıştır. Müzik dinlemek, öğretmen adaylarının müzik öğretimi sırasında kullanacakları şarkı/türkü arşivlerinin gelişimini sağlamaktadır. Müzik dinleme sıklığı da, şarkı/türkü arşiv gelişimine doğrudan katkı sağlayıcı bir görev taşımaktadır. Sınıf öğretmeni adaylarının yeterli ve güncellenen bir şarkı/türkü içeriğine sahip olması, müzik öğrenmelerinin gelişimini sağlayacaktır. Dolayısıyla bu durum, müzik öğretimi öz yeterlik algılarını etkileyip, meslek yaşantılarında öğrencilerin derse olan ilgisini ve katılımını arttıracaktır. Bu bağlamda sınıf öğretmeni adaylarının müzik dinlemeyi sevip sürekli hale getirmelerinin, müzik öğretimi öz yeterlik algılarının yüksek olmasını sağlayacağı düşünülebilir.

4.2.2. Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik düzeylerinin, "müzik etkinliklerine dinleyici olarak katılma" değişkenine göre incelenmesi

Yapılan analiz sonucunda, müzik etkinliklerine sık sık katılım sağlayan sınıf öğretmeni adaylarının, müzik öğretimi öz yeterlik algılarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Müzik sürekli gelişen bir yapıya sahiptir. Müzik etkinliklerine katılım, güncel müzik gelişiminin takip edilmesi ve kişinin yanlış öğrenmelerini düzenleyip geliştirmesi bakımından büyük önem taşımaktadır. Sınıf öğretmeni adaylarının yanlış müzik öğrenmelerini düzenleyip geliştirmesi, aynı zamanda müzik öğretimi öz yeterlik algılarını da değiştirecektir. Bu bağlamda sınıf öğretmeni adaylarının müzik etkinliklerine katılım sağlamalarının, müzik öğretimi öz yeterlik algılarının yüksek olmasını sağlayacağı söylenilebilir.

4.2.3. Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik düzeylerinin, "müzik etkinliğinde (korist, solist) yer alma" değişkenine göre incelenmesi

Yapılan analiz sonucunda müzik etkinliği içerisinde yer alan sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik algıları daha yüksek çıkmıştır. Müzik etkinlikleri, uzun çalışmalar sonucunda sahnede sergilenen bir performanstır. Müzik performansı sergileyebilmek için, kişinin sergileyeceği performans konusunda doğru ve yeterli öğrenmelere sahip olması gerekmektedir. Sınıf öğretmeni adayları, müzik etkinlikleri içerisinde yer alarak performans gösterilerinin oluşumu ve uygulanışı konusunda bilgi sahibi olacağından; müzik öğrenmelerini geliştirip meslek yaşantılarındaki öğrencilerinin performans gösterilerine katkı sağlayabilecektir. Bu bağlamda, sınıf öğretmeni adaylarının müzik etkinliği içerisinde yer almalarının, müzik öğretimi öz yeterlik algılarını yükseltebileceği düşünülebilir.

4.2.4. Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik düzeylerinin, "her hangi bir kurumda müzik eğitimi alma" değişkenine göre incelenmesi

Yapılan analiz sonucunda her hangi bir kurumda müzik eğitimi alan sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik algıları yüksek çıkmıştır. Müzik eğitimi, kişilere çalgı, vokal veya teorik anlamda müzik öğrenmeleri gerçekleştirmeyi amaçlar. Sınıf öğretmeni adayları kendi istekleri doğrultusunda katılmış oldukları müzik eğitim süreçleri sayesinde müzik öğrenmelerini geliştireceğinden, müzik öğretimi öz yeterlik algıları da değişecektir. Bu bağlamda, sınıf öğretmeni adaylarının müzik eğitimi almalarının müzik öğretimi öz yeterlik algılarının yüksek olmasını sağlayacağı söylenebilir.

4.2.5. Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik düzeylerinin, "her hangi bir enstrüman çalma" değişkenine göre incelenmesi

Yapılan analiz sonucunda, enstrüman çalan sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik algıları daha yüksek çıkmıştır. Enstrüman çalmaya çalışmak, kişinin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor öğrenme alanlarını kapsamaktadır. Enstrüman çalan kişi, bilişsel ve duyuşsal süreçlerden geçirdiği öğrenmeyi, psikomotor öğrenme ile birleştirip performans davranışına dönüştürerek icrasını gerçekleştirmektedir. Sınıf öğretmeni adayları, "enstrüman çalma" öğreniminde enstrüman, teori ve vokal alanlarında öğrenme süreci yaşacağından, bu durumun müzik öğretimi öz yeterlik algılarını yükselttiği düşünülmektedir. Bu bağlamda enstrüman çalmaya çalışan sınıf öğretmeni adaylarının, müzik öğretimi öz yeterlik algılarını da yükselteceği söylenebilir.

4.2.6. Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik düzeylerinin, "müziğe karşı yetenek" değişkenine göre incelenmesi

Yapılan analiz sonucunda, müziğe karşı yetenekli olduğunu düşünen sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik algıları daha yüksek çıkmıştır. G. Özmenteş ve S. Özmenteş (2008), iki farklı üniversitede lisans düzeyinde öğrenim gören 380 öğrenci ile yaptığı çalışmada, müzik yeteneğine ilişkin öz yeterlik ölçeği geliştirmiş ve araştırma sonucunda; günlük enstrüman çalışma süreleri fazla olan öğrencilerin müzik yeteneğine ilişkin öz yeterlik düzeylerinin yüksek olduğunu belirtmiştir. Müzik yeteneğine sahip olduğunu belirten sınıf öğretmeni adaylarının bilişsel ve psikomotor çalışmalar yaptığı, var olan müzik öğrenmelerini geliştirmeye çalıştığı ve bunun sonucunda müziğe karşı yeteneğinin olduğunu belirttiği düşünülmektedir. Bu bağlamda müzik öğrenmeleri gerçekleştiren sınıf öğretmeni adaylarının müziksel bir yeteneği olduğuna dair bir inanca sahip olacağı, bu durumda müzik öğretimi öz yeterlik algılarının yüksek olmasını sağlayacağı söylenebilir.

4.3. Sınıf öğretmeni adaylarının müzik kavramına yükledikleri yazılı ve görsel metaforlar

Sınıf öğretmeni adaylarının müzik kavramı ile ilgili ürettikleri yazılı metaforlar incelendiğinde genelinin olumlu olduğu tespit edilmiştir. Sınıf öğretmeni adayları en çok ilaç(32)metaforunu kullanmışlardır. Kullanılan diğer metaforlar incelendiğinde ilaç metaforunu sırasıyla hayat/yaşam(19), ruh(19), gıda(19), yemek(19), su(19), aşk(16) metaforları takip etmiştir. Elde edilen metafor açıklamalarına göre sınıf öğretmeni adayları, müziğin insan yaşamının en temel ihtiyaçlardan biri olduğunu, müziksiz bir hayatın düşünülmemeyeceğini belirtmiştir. Bu durumdan sınıf öğretmeni adaylarının müzik kavramını, daha çok duyuşsal kazanımlar olarak algıladıkları söylenebilir. Sınıf öğretmeni adaylarının müzik kavramına

yükledikleri görsel metaforlar incelendiğinde en dikkat çekici görsel metaforun sol anahtarı olduğu, tespit edilmiştir. Anahtar, müzikte nota çizgilerinin sol başına konulan ve o satırın perdesini belirleyen işaretlerdir. Anahtar olmadan porte üzerinde yer alan notalar hiçbir anlam ifade etmediğinden, anahtar ve müzik arasında ciddi bir bağ bulunmaktadır. Bu bağlamda sınıf öğretmeni adayları tarafından bu durumun farklı bir anlam boyutuna çevrildiği, müziksiz bir yaşamın olamayacağı anlamının sol anahtarı ile görselleştirildiği ve duyuşsal kazanımlar olarak algıladıkları düşünülebilir. Yazıcı (2015) yapmış olduğu araştırmasında sınıf öğretmeni adaylarının müziğin işlevleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığını, adayların müziksel ve müzik öğretimi bilgisini arttırmak için çeşitli seminerler düzenlenmesi gerektiğini ve lisansta almış oldukları müzik eğitiminin kalitesini arttırmanın çok önemli olduğunu ifade etmiştir.

5. SONUÇ

Yapılan araştırmanın sonucunda;

- Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik algıları orta düzeyde çıkmıştır.
- Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik algıları “cinsiyet”, “sınıf”, “ailenin aylık toplam geliri”, “mezun olunan lise” değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık ortaya koymamıştır.
- Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik algıları “müzik dinlemeyi sevme”, “müzik dinleme sıklığı”, “müzik etkinliklerine katılma”, “müzik etkinliğinde yer alma”, “her hangi bir kurumda müzik eğitimi alma”, “her hangi bir enstrüman çalma”, “müziğe karşı yetenek” değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık ortaya koymuştur.
- Sınıf öğretmeni adayları müzik kavramına en çok ilaç(32), hayat/yaşam(19), ruh(19), gıda(19), yemek(19), su(19), aşk(16) metaforlarını yüklemişlerdir.
- Sınıf öğretmeni adayları, müzik kavramına en çok “sol anahtarı” görselmetaforunu yüklemişlerdir.

Bu araştırmanın sonucunda; sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik algılarının orta düzeyde olduğuna; araştırmaya yönelik 11 değişkenin (cinsiyet, sınıf, ailenin aylık toplam geliri, mezun olduğu lise, müzik dinlemeyi sevme, müzik dinleme sıklığı, müzik etkinliklerine dinleyici olarak katılma, müzik etkinliğinde yer alma, her hangi bir kurumda müzik eğitimi alma, enstrüman çalma, müziğe karşı yetenek) anlamlı bir fark oluşturduğuna; sınıf öğretmeni adaylarının müzik kavramına yazılı olarak en çok ilaç(32), görsel olarak da en çok “sol anahtarı” metaforunu yüklediğine ulaşılmıştır.

6. ÖNERİLER

Bu araştırmanın sonuçlarına göre öneriler 2 alt başlık halinde belirtilmiştir.

6.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler

- Sınıf öğretmeni adaylarının, almış oldukları müziksel öğrenmelerin performansa yansımaları sağlayabileceği projeler geliştirilip, dönem sonunda sınıf öğretmeni adaylarının hazırladığı bir performans etkinliğinin düzenlenmesi sağlanabilir.
- Sınıf öğretmeni adaylarının, müzik etkinliklerine(konser, dinleti) katılımını sağlamak için, Eğitim Fakülteleri Dekanları ile görüşülüp sınıf öğretmeni adayları için ücretsiz bilet talebinde bulunulabilir.
- Sınıf öğretmeni adayları için, Eğitim Fakülteleri'nden eğitim-öğretim yılının belli dönemlerinde ücretsiz enstrüman kursu açmaları talep edilebilir.

6.2. İleride Araştırma Yapacaklara Öneriler

- Sınıf öğretmeni adaylarının lisans döneminde ki müzik eğitimini veren uzmanların, müzik öğretimi öz yeterlik algılarına yönelik çalışmalar yapılabilir.
- İlgili araştırmanın örneklemini arttırılıp, sınıf öğretmeni adaylarının müzik eğitimini veren uzmanlarda sürece dahil edilerek araştırma genişletilebilir. Ayrıca açık uçlu soru formları ile gerek öğretmen adaylarının gerekse eğitimcilerin müzik eğitimine yönelik öz yeterlilikle ilgili nitel veri toplanabilir.
- Milli Eğitim Bakanlığından izin alınıp, her ilde belli bir örneklem grubu seçilip sınıf öğretmenlerinin müzik öğretimi öz yeterlik algılarına yönelik geniş katımlı bir çalışma yapılabilir

KAYNAKÇA

- Afacan, Ş. (2007). Müzik öğretimi öz yeterlilik ölçeği. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi(KEFAD)*, 9, (1) 1-11.
- Akan, N. (2012). *Platon'da müzik*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Erol, A. (Eylül 2009). *Müzik üzerine düşünmek*. Bağlam Yayıncılık.
- Bandura, A. (1994). Self-efficacy. V.S. Ramachaudran (Ed.). *Encyclopedia of human behavior*. Newyork: Academic Press.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak Kılıç, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Çevik, D. B. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz yeterlik düzeylerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12 (1) 145-168.
- Çoban, A. (2005). *Müzikterapi*. İstanbul: Timaş Yayınevi.
- Çocuk, H. E., Yokuş, G. ve Tanrıseven, I. (2015). Pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenliğe ilişkin öz yeterlik ve metaforik algıları: Mersin üniversitesi örneği. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (32), 373- 387.

- Kayrı, M.(2009). Araştırmalarda gruplar arası farkın belirlenmesine yönelik çoklu karşılaştırma (post- hoc) teknikleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(1), 51- 64.
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikler*. Ankara: Bilim Yayınları.
- Kirk, R., E. (1968). *Experimental design procedures for the behavioral sciences*. Belmont: Brooks/Cole.
- Küçüköncü, Y. (2000). Sınıf öğretmenliğinde müzik eğitimi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (7), 8-12.
- Lakoff, George ve Johnson, M. (2010). *Metaforlar: Hayat, anlam ve dil*. Çeviren: Gökhan Yavuz Demir, İstanbul: Paradigma Yayıncılık.
- Miles, B. M. ve Huberman M. A., (2016). *Nitel veri analizi*. Çeviri Editörleri: S. Akbaba Altun ve A. Ersoy, Ankara: Pegem Akademi
- Munch, C. (1990). *Ben bir orkestra şefiyim*. İstanbul: Afa Yayınları.
- Özen, N. (2004). Çalgı eğitiminde yararlanılan müzik eğitimi yöntemleri. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24 (2), 57-63.
- Özkul, M. K. (2013). Müzik Metaforları. 1. uluslararası müzik araştırmaları sempozyumu "müzik ve kültürel doku" içinde(312-320). Trabzon, Türkiye.
- Özmenteş, G. ve Özmenteş S. (2008). Çalgı eğitiminde müzik yeteneğine ilişkin özyeterlik ve kişisel özellikler arasındaki ilişkiler. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (24), 92-100.
- Özmenteş, S. (2011). Müzik öğretimine yönelik öz yeterlik ölçeğinin geliştirilmesi. *2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications*, 27-29 April, 2011 Antalya-Turkey.
- Saban, A. (2008) Okula ilişkin metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Yaz 2008, (55), 459-496.
- Saban, A. ve Koçbeker, B. N. (2006). Öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 6 (2), 461-522.
- Sparks, J.N. (1963). Expository notes on the problem of making multiple comparisons in a completely randomized design. *Journal of Experimental Education*, 31, 343-349.
- Uçan, A. (1994). *Müzik eğitimi (Temel Kavramlar- İlkeler- Yaklaşımlar)*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Umuzdaş, S. ve Umuzdaş, M. S. (2013). Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin müzik dersine ilişkin algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesi. *International Journal of Human Sciences*, 10 (1), 719-729.
- Yazıcı, T. (2015). Sınıf Öğretmeni Adaylarının "Müzik Dersi" Kavramına ilişkin metaforik algıları. *Educational research and reviews*, (10), 2937-2943.
- Yıldırım, A ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yıldız, G. (2002). *İlköğretimde müzik öğretimi (birinci kademe)*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yükseköğretim Kurulu. 2006-2007 Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı. http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/programlar_aciklama.doc (24.05.2008).